



nominał	<b>10 zł</b>
metal	<b>925/1000Ag</b>
stempel	<b>lustrzany</b>
średnica	<b>32,00 mm</b>
masa	<b>14,14 g</b>
wielkość emisji	<b>26.000 szt.</b>

**Awers:** U góry wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: ROK 2001. Poniżej stylizowane wizerunki: dwóch ryb morskich, koralowców oraz roślin morskich. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA 10 ZŁ. Pod lewą łapą orła znak mennicy:  $\frac{m}{w}$ .

**Rewers:** Wizerunek Michała Siedleckiego. Z lewej strony napis: MICHAŁ / SIEDLECKI, poniżej w okręgu fauna z planktonu morskiego w różnych powiększeniach mikroskopowych wg rysunku Michała Siedleckiego. Poniżej daty 1873 / 1940.



nominał	<b>2 zł</b>
metal	<b>stop CuAl5Zn5Sn1</b>
stempel	<b>zwykły</b>
średnica	<b>27,00 mm</b>
masa	<b>8,15 g</b>
wielkość emisji	<b>600.000 szt.</b>

**Awers:** Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-01, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy:  $\frac{m}{w}$ .

**Rewers:** Wizerunek Michała Siedleckiego. Z lewej strony napis: MICHAŁ / SIEDLECKI, poniżej w okręgu fauna z planktonu morskiego w różnych powiększeniach mikroskopowych wg rysunku Michała Siedleckiego. Poniżej daty 1873 / 1940.

**Na boku** ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant monet: *Ewa Tyc-Karpińska*

Monety zostały wyprodukowane w Mennicy Państwowej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

# Monety kolekcjonerskie



W dniu 7 listopada 2001 r. Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety kolekcjonerskie, przedstawiające Michała Siedleckiego, o nominałach:

- 10 zł - wykonane stemplem lustrzanym w srebrze,
- 2 zł - wykonane stemplem zwykłym w stopie CuAl5Zn5Sn1, tzw. Nordic Gold.

Celem emisji monet jest przypomnienie działalności sławnego polskiego zoologa, popularyzatora i przyrodnika humanisty, badacza fauny morskiej, zasłużonego w ochronie wielorybów, jesiotra i ryb łososiowatych.

Michał Siedlecki urodził się 8 września 1873 r. w Krakowie. Naukami przyrodniczymi zainteresował się pod wpływem nauczyciela w Gim-

nazjum św. Jacka w Krakowie. Następnie studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Początkowo interesował się chemią; ostatecznie wyspecjalizował się w zoologii w Zakładzie Anatomii Porównawczej i w Zakładzie Zoologii. Po uzyskaniu w 1896 r. stopnia doktora filozofii kontynuował studia za granicą: najpierw w Instytucie Zoologicznym w Berlinie, potem w Instytucie Pasteura w Paryżu. Prowadząc badania naukowe, jednocześnie uczył w latach 1897-1898 na wykłady w Sorbonie i Collège de France. Po byciu za granicą zakończył w Stacji Zoologicznej w Neapolu, gdzie zainteresował się oceanografią, badając przez dwa miesiące faunę morską na Capri. Za całokształt prac z lat 1895-1899 Francuska Akademia Nauk w Paryżu przyznała Siedleckiemu nagrodę i tytuł laureata Akademii.

— Polscy podróżnicy i badacze —

Jesienią 1899 r. powrócił do Krakowa, do Zakładu Anatomii Porównawczej UJ. Habilitował się w 1899 r., po czym rozpoczął wykłady z fizjologii zwierząt domowych na Studium Rolniczym UJ, a następnie z biologii ogólnej na Wydziale Lekarskim UJ; w latach 1901-1902 kontynuował też studia badawcze. W 1904 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego.

Siedlecki trzykrotnie odbył podróże naukowe: w 1904 r. przez kilka miesięcy prowadził badania protozoologiczne w Stacji Zoologicznej w Wimmereux nad kanałem La Manche, w 1906 r. cztery miesiące przebywał w Egipcie, skąd - docierając aż do Nubii - badał przyrodę tropikalną. W latach 1907-1908 udał się w podróż przez Triest, Suez, Bombaj, Cejlon i Singapur na Jawę. Tam prowadził badania głównie w ogrodach botanicznych, m.in. nad lotem spadochronowym owadów i biologią żaby latającej. Był także na Sumatrze i wyspach koralowych na Oceanie Indyjskim, a w drodze powrotnej - w Adenie i powtórnie w Egipcie. Po powrocie z tej podróży zarzucił dotychczasowe badania protozoologiczne i cytologiczne, a zajął się studiami nad przystosowaniem fauny do warunków życia tropikalnego, wykorzystując przywieziony z wyprawy obfity materiał naukowy. W 1912 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego i objął katedrę zoologii.

Po wybuchu pierwszej wojny światowej Siedlecki, stroniący dotąd od polityki, działał w latach 1914-1916 w Naczelnym Komitecie Narodowym. Jednocześnie w latach 1915-1918 uczestniczył w działaniach sekcji sanitarnej Książęco-Biskupiego Komitetu Pomocy, zajmującej się zakładaniem szpitali i tworzeniem kolumn sanitarnych prowadzących akcje szczepień ochronnych.

W latach 1919-1921 Siedlecki, uzyskawszy urlop na UJ, organizował reaktywowany uniwersytet w Wilnie; został jego pierwszym rektorem i jednocześnie kierownikiem katedry zoologii. Mimo niedostatku kadry profesorskiej, trudności lokalowych i wojny polsko-sowieckiej uruchomił Wydziały: Teologiczny, Prawa, Lekarski, Przyrodniczy, Humanistyczny oraz Sztuk Pięknych, a także zorganizował Zakład Zoologii. Otrzymał za te zasługi tytuł honorowego obywatela miasta Wilna.

Jesienią 1921 r. powrócił do swojej katedry zoologii na UJ, gdzie w latach 1925-1926 pełnił funkcję dziekana Wydziału Filozoficznego, w latach 1929-1930 funkcję prorektora i w latach 1935-1939 kierownika Zakładu Psychogenetycznego. Siedlecki był współtwórcą biologicznej szkoły krakowskiej. Koncentrował się na zagadnieniach biologii morza, popularyzując jego społeczne, gospodarcze i biologiczne znaczenie. Równolegle pracował nad naukowymi podstawami polskiego rybactwa morskiego i jego organizacją, postulując utworzenie naukowych instytutów wyposażonych w specjalne statki i laboratoria. W swojej pracy, opublikowanej w 1938 r. w Gdyni, po raz pierwszy w polskiej literaturze opisał biologię, rozsiadanie

i przemysłowe znaczenie ryb odławianych w Bałtyku i pn. Atlantyku. Przyczynił się do otwarcia portu rybackiego we Władysławowie i wyprowadzenia polskiego rybołówstwa ze strefy połowów przybrzeżnych na dalsze obszary morskie. Był współinicjatorem uruchomienia w 1923 r. (i później współpracownikiem) Morskiego Laboratorium (od 1932 r. Stacji) na Helu, został także prezesem założonego w 1928 r. Morskiego Instytutu Rybackiego. Od 1923 r. był stałym delegatem Polski w Międzynarodowej Radzie Badań Morza w Kopenhadze, pracując w jej naukowych komisjach: bałtyckiej, hydrograficznej i planktonowej, a także łososiowej jako jej przewodniczący od 1931 r.

Jako członek Państwowej Rady Ochrony Przyrody w latach 1923-1938 Siedlecki brał udział w tworzeniu rezerwatów, obszarów ochronnych i parków narodowych oraz zorganizował prace w zakresie ochrony jesionu, troci wiślanej i łosia. W 1931 r. z jego inicjatywy powstała Stacja Badania Wędrówek Ptaków przy Państwowym Muzeum Zoologicznym w Warszawie. Od powstania w 1924 r. Międzynarodowego Biura Ochrony Przyrody w Brukseli Siedlecki był przedstawicielem Polski w jego Radzie Generalnej i zasłużył się w staraniach o wprowadzenie ochrony wielorybów, żubrów oraz rzadkich ptaków. W latach 1930-1937 jako przewodniczący Sekcji Polskiej i członek Komitetu Wykonawczego Międzynarodowego Komitetu Ochrony Ptaków zainicjował przygotowanie nowej międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony ptaków i uczestniczył w pracach nad nią. Konwencja ta - z powodu wojny - została przyjęta przez narodowe komitety ornitologów dopiero w 1947 r.

Osobnym rozdziałem w działalności Siedleckiego była twórczość pisarska, którą często łączył z popularyzacją wiedzy. Od wczesnej młodości związany z krakowskim środowiskiem literackim, przyjaźnił się z wybitnymi literatami, a przede wszystkim ze Stanisławem Wyspiańskim, którego wspomagał materialnie, zlecając mu prace rysunkowe dla Zakładu Zoologii UJ. Największą popularność zdobyły wspomnienia Siedleckiego z podróży do Indonezji. Ozdobiona znakomitymi rysunkami autora, książka została uznana przez ówczesną krytykę za wybitne dzieło podróżnicze i literackie. Siedlecki był też autorem sensacyjno-fantastycznej powieści „Głębiny”, w której fabuła była pretekstem do opisu podwodnego życia morskiego. W literaturze polskiej był to pierwszy popularny, ale też ściśle naukowy opis życia morza z uwzględnieniem Bałtyku i polskiego wybrzeża. Ponadto, ogłosił wierszowane „Bajki” i sam je zilustrował.

Od 1903 r. Siedlecki był członkiem Akademii Umiejętności oraz Polskiej Akademii Umiejętności, członkiem Société de Biologie w Paryżu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie i Towarzystwa Miłośników Wilna, Zoological Society w Londynie, a także towarzystw naukowych we Lwowie i Warszawie. Był doktorem honoris causa uniwersytetów w Strasburgu i Stefana Batorego w Wilnie.

Po wkroczeniu Niemców do Krakowa, 6 listopada 1939 r. podczas „Sonderaktion Krakau”, Siedlecki wraz z innymi profesorami został aresztowany, przewieziony do więzienia we Wrocławiu, a następnie do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen. Wyróżniał się tam dzielnością i odpornością psychiczną, prowadził dla współwięźniów pogadanki o przyrodzie i kulturze jawajskiej oraz współczesnej kulturze polskiej.

Zmarł w obozie 11 stycznia 1940 r. na zapalenie płuc i z wycieńczenia. Przesłaną rodzinie urnę z prochami złożono na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Siedlecki był odznaczony wieloma polskimi odznaczeniami państwowymi, krzyżami i orderami. W 1947 r. francuska Société d'Acclimatation et de Protection de la Nature pośmiertnie nadała mu Medal im. Geoffroy St. Hilaire'a.

W 1948 r. imieniem Siedleckiego nazwano jedną z ulic Krakowa oraz statek badawczy Morskiego Instytutu Rybackiego, a w 1970 r. - naukowo-badawczy statek oceaniczny otrzymał imię „Profesor Siedlecki”.

*opracowano w NBP na podstawie „POLSKIEGO SŁOWNIKA BIOGRAFICZNEGO”, wydane go przez Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla; PAN, Warszawa-Kraków 1996, tom XXXVII/4, zeszyt 151 oraz źródeł encyklopedycznych*

**Wszystkie monety kolekcjonerskie są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.**